

ВИДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 336.77

*Алексєнко М. Д., д.е.н., проф.,
професор кафедри банківської справи,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

КРЕДИТНІ УСТАНОВИ: СУТНІСТЬ ТА ВИДИ

У статті розглянуто питання сутності кредитної установи, запропоновано класифікацію кредитних установ.

В статье рассматриваются вопросы сущности кредитного учреждения, предложена классификация кредитных учреждений.

The article considers the essence of credit institution, the proposed classification of credit institutions.

Ключові слова: банк, кредитна установа, фінансова послуга.

Ключевые слова: банк, кредитное учреждение, финансовая услуга.

Key words: banks, credit institution, financial service.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки фінансові посередники відіграють важливу роль в економічних перетвореннях України. Фінансові посередники володіють дієвими важелями впливу на всі сфери економіки, їхня діяльність впливає на формування і розвиток практично всіх відносин суспільства. В цьому аспекті актуальним є подальше вивчення сутності фінансових посередників, зокрема кредитних установ як провідних інституцій фінансового посередництва.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Дослідженню проблем фінансових посередників присвячені роботи вітчизняних і зарубіжних науковців, таких як Габбард Р. Глен, А. М. Поллард, А. В. Дзюблюк, В. В. Корнеєв, М. І. Савлук та інші. Проте на сьогодні відсутнє чітке визначення сутності кредитної установи як інституції фінансового посередництва, що, в свою чергу, ускладнює дослідження практичних аспектів організації і вдосконалення фінансового посередництва.

Постановка завдання. Незважаючи на значний вклад науковців у розвиток проблематики фінансових посередників, залишається багато дискусійних і недосліджених положень. Недостатня висвітленість питання сутності поняття «кредитна установа», а також введення в дію нових нормативно-правових актів, що стосуються цієї проблематики, спонукають до подальшого вивчення сутності кредитних установ.

Виклад основного матеріалу. Сутність фінансового посередництва в більшості випадків зводиться до переміщення коштів від первинних кредиторів до первинних позичальників або до купівлі-продажу різномірних фінансових активів. Тобто у процесі діяльності фінансових посередників відбувається перетворення фінансових активів одного виду на фінансові активи іншого виду. В Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» під фінансовими активами розуміються кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та право вимоги боргу, що не віднесені до цінних паперів. У Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» міститься таке визначення поняття фінансового активу: «Фінансовий актив — це:

а) грошові кошти та їх еквіваленти;

б) контракт, що надає право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства;

- в) контракт, що надає право обмінятися фінансовими інструментами з іншим підприємством на потенційно вигідних умовах;
- г) інструмент власного капіталу іншого підприємства).

Передача фінансових активів у користування оформляється тим чи тим фінансовим інструментом — інструментом позики чи власності. У вітчизняній практиці під визначення «фінансовий інструмент» підпадає будь-який контракт, виконання котрого одночасно призводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання чи інструмента власного капіталу, — в іншого. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» до фінансових інструментів відносить цінні папери, строкові контракти (ф'ючерси), відсоткові строкові контракти (форварди), строкові контракти на обмін (на певну дату в майбутньому) у разі залежності ціни від відсоткової ставки, валютного курсу або фондового індексу (відсоткові, курсові чи індексні свопи), опціони, що дають право на купівлю або продаж будь-якого із зазначених фінансових інструментів, у тому числі тих, що передбачають грошову форму оплати (курсіві та відсоткові опціони) [1].

Передача в користування грошей як специфічного товару, загального вартісного еквівалента від одного суб'єкта економіки до іншого набуває сенсу лише тоді, коли у одного з них вони є тимчасово вільними, а в іншого їх недостатньо або немає взагалі і відсутнє майно, від продажу якого потрібні гроші можна було б одержати. Здійснюється така передача у формі прямої позики під зобов'язання повернути її у встановлений договором строк, або у формі купівлі фінансових інструментів. При цьому слід враховувати, що при передачі грошей позичальнику власник не втрачає права власності на відповідну суму грошей, лише надає право позичальнику тимчасово розпоряджатися ними і може вимагати їх повернення у своє розпорядження на заздалегідь визначених умовах. Водночас продавець грошей не одержує від покупця їх реального еквівалента, тобто продаж на грошовому ринку грошей не є еквівалентною операцією, як на товарних ринках. Фактично йдеться про те, що продавець хоче передати гроші покупцеві у розпорядження прямо, не в обмін на реальне благо, а покупець бажає отримати їх у своє розпорядження на таких же засадах. Тому на грошовому ринку вартість переміщується між його суб'єктами лише в грошовій формі, в односторонньому порядку з поверненням до власника, а метою переміщення грошей стає одержання доходу. Важливим аспектом, що визначає сутність грошей, є їх здатність конвертуватися не тільки в інший товар, який на їх купується, а й у капітал і валюту. Це дозволяє стверджувати, що гроші — специфічний актив, який реалізує себе в трьох функціональних формах: як гроші-товар реалізують себе на основі єдності функцій міри вартості та засобу обігу; гроші-капітал забезпечують єдність функцій засобу платежу і засобу нагромадження; гроші-валюта виконують функцію світових грошей.

Завдяки вказаним вище особливостям купівля та продаж грошей зумовлює важливу роль фінансових інструментів у функціонуванні грошового ринку. За своїм характером зазначені інструменти є певними зобов'язаннями покупців перед продавцями грошей, тобто між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних грошових коштів та їх використання на умовах повернення і платності виникають грошово-кредитні відносини. При цьому в якості кредиторів і позичальників можуть виступати одні й ті ж суб'єкти залежно від ситуативних обставин. Залежно від виду зобов'язання інструменти грошового ринку можна поділити на боргові і неборгові. Боргові посвідчують відносини позики, за якими кредитор передає позичальникові грошові кошти, а останній зобов'язується повернути кредиторowi одержану суму грошових коштів і сплатити по ній дохід в розмірі і порядку, встановленому договором. У свою чергу боргові зобов'язання як інструменти грошового ринку, залежно від міри і умов передачі кредитором позичальнику прав розпорядження відповідними сумами грошей, можна поділити на депозитні зобов'язання і зобов'язання позики. За першими продавці передають гроші у повне розпорядження покупцям за умови їх повернення (з визначенням чи без визначення його терміну) і сплати (чи без сплати) процентів. Такими зобов'язаннями оформляється переважно залучення грошей банками і кредитними спілками від своїх клієнтів. Вони мають форму договору вкладу і договору бан-

ківського рахунка, депозитного сертифіката тощо. За зобов'язаннями позики продавці, передаючи гроші покупцям, визначають певні обмеження в права останніх розпоряджатися цими грошима. Такі зобов'язання мають форму кредитних угод, облігацій, векселів, казначейських зобов'язань тощо.

До неборгових належать зобов'язання з надання права участі в управлінні діяльністю покупця грошей і в отриманні частини його доходів. Такі зобов'язання мають форму акцій, інвестиційних сертифікатів тощо.

Обслуговуючи переміщення грошей між покупцями і продавцями, інструменти грошового ринку самі набувають певної вартості і можуть ставати об'єктом купівлі-продажу у формі цінних паперів і валютних цінностей.

Отже, різновиди фінансових інструментів збігаються з видами фінансових активів, і в цьому контексті відмічається синонімічність цих понять. Видається доцільним усі види інструментів грошового ринку поділити на три групи: угоди позики, включаючи й депозитні, на підставі яких здійснюються відносини зокрема банків з їх клієнтами, щодо формування і розміщення банківських ресурсів; цінні папери, з допомогою яких реалізуються переважно прямі відносини між продавцями і покупцями грошей; валютні цінності, які використовуються у взаємовідносинах між власниками двох різних валют.

Розвиток грошового ринку на фоні зростання потреби економіки в фінансових ресурсах, ускладнення взаємозв'язків між покупцями і продавцями грошей, посилення конкуренції між суб'єктами грошового ринку, впровадження новітніх інформаційних технологій тощо змусило фінансових посередників перейти до застосування у своїй діяльності нових фінансових інструментів на основі використання фінансового інжинірингу, зокрема свопів, опціонів, ф'ючерсів.

Використання відповідного фінансового інструмента під час реалізації фінансової операції набуває форми фінансової послуги. Відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», фінансові послуги — це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, — і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження вартості фінансових активів.

Характеризуючи фінансову послугу не слід ототожнювати її з фінансовою операцією. Остання є складовою фінансової послуги, може включати кілька операцій. Фінансова операція характеризує дію чи комплекс послідовних і взаємопов'язаних дій, здійснюваних персоналом фінансовим посередником з фінансовими активами, є конкретною, і переважно не ділиться на складові частини. Фінансова послуга є результатом діяльності чи благом, котрі надавач може запропонувати клієнту, має ознаки товару. Відповідно фінансові послуги мають споживчу вартість, а фінансові операції — вартість. Крім того, при наданні фінансової послуги виникають відносини між надавачем і споживачем послуги, тоді як фінансова операція є дією однією зі сторін — надавачем.

Усе частіше фінансові посередники виходять на ринки фінансових послуг із пропозиціями надання певних фінансових продуктів. Фінансовий продукт і фінансова послуга виступають як форма і зміст у діалектичному взаємозв'язку, тобто фінансовий продукт є формою представлення фінансової послуги на ринку. Фінансовий продукт може мати комплексний характер і бути формою вираження кількох послуг. Тому вартість фінансового продукту може перевищувати споживчу вартість окремої фінансової послуги.

Найповніше розкрити сутність фінансових послуг дає змогу класифікація їх за різними ознаками. Так, за спрямованістю на задоволення потреб клієнтів виокремлюють: прямі, або основні послуги, що безпосередньо спрямовані на задоволення відповідних потреб клієнта (розрахунково-касові, кредитні, інвестиційні, страхові тощо); непрямі або супутні послуги, які полегшують надання прямих послуг чи забезпечують комплексний характер потреб клієнта (інформаційні та консультаційні послуги; клірингові послуги; актуарні послуги, мобільний банкінг тощо).

Зважаючи на категорію споживача фінансових послуг виокремлюють послуги для юридичних і фізичних осіб. Стосовно секторів економіки розрізняють фінансові послуги для фінансових корпорацій, не фінансових корпорацій; органів державного управління; домашніх господарств; некомерційних організацій.

За рівнем складності фінансової послуги виокремлюють:

— стандартні послуги, які орієнтовані на задоволення потреб масового споживача і не потребують від нього спеціальних навичок та/або професійних знань певного спрямування (обмін валют, страхові послуги, переказ коштів, депозитні послуги та ін.);

— стандартні послуги, які орієнтовані на задоволення потреб масового споживача і потребують від нього спеціальних навичок та/або професійних знань певного спрямування (інтернет банкінг, довірче управління фінансовими активами, послуги з купівлі-продажу цінних паперів та ін.);

— специфічні, непоширені послуги, які орієнтовані на нешироке коло споживачів і на задоволення їх спеціальних та/або специфічних фінансових потреб. Споживачі таких послуг повинні мати відповідні спеціальні знання та професійну підготовку.

Виходячи з категорії фінансового посередника, який надає послуги, виокремлюють фінансові послуги банківських і небанківських фінансово-кредитних установ.

Сектор ринку, на якому фінансові посередники здійснюють операції із фінансовими активами, формуються попит, пропозиція та ціна на фінансові послуги, називається ринком фінансових послуг. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» визначає ринок фінансових послуг як сферу діяльності учасників ринків фінансових послуг з метою надання та споживання певних фінансових послуг. Цей закон до ринку фінансових послуг відносить послуги на ринках банківських послуг, страхових послуг, інвестиційних послуг, операцій з цінними паперами та інших видах ринків, що забезпечують обіг фінансових активів. Виходячи з виду фінансових активів, які є об'єктом купівлі-продажу і використання яких визначає характер договірних відносин, виокремлюють послуги, які надають фінансові посередники на кредитному, страховому, валютному ринках, на ринку грошей, цінних паперів. Залежно від спрямованості діяльності фінансових посередників ринок фінансових послуг може бути представлений як ринок фінансових послуг банків і небанківських установ.

Інституційними учасниками ринку фінансових послуг виступають фінансові посередники, за участю яких відбувається акумуляція вільних грошових капіталів в обмін на власні зобов'язання посередників, а також їх оптимальне розміщення (з позиції зіставлення ризику і дохідності) від свого імені в дохідні активи. Унаслідок цього:

— у продавців з'являється можливість оперативно розмістити вільні кошти, а у покупців — оперативно залучити необхідні ним для своїх потреб кошти;

— відбувається трансформація фінансових інструментів одного виду, якими є зобов'язання позичальників, на фінансові інструменти іншого виду, які кредитори отримують від фінансових посередників в обмін на кошти;

— фінансові посередники створюють для своїх кредиторів привабливіші форми зобов'язань за рівнем ліквідності, ризиковості, забезпеченості, а також меншими трансакційними витратами для кредиторів і позичальників;

— фінансові посередники постають як агенти багатьох кредиторів, які передають їм свої кошти, делегують повноваження щодо моніторингу контрактів;

— відбувається посилення конкуренції на ринку фінансових послуг, поява численних фінансових інституцій, використання нових фінансових інструментів, диверсифікація каналів переміщення коштів.

В економічній літературі існують різні трактування терміна «фінансовий посередник». Одні автори під ним розуміють «фінансові інститути, які акумулюють фонди від однієї групи інвесторів і роблять їх доступними для інших економічних одиниць» [6, с. 314], другі — «організації, що випускають фінансові зобов'язання (вимоги до себе) та продають їх як активи за гроші» [8, с. 9], інші — що «фінансові

посередники — це спеціалізовані професійні оператори ринку — інвестиційно-кредитні установи, що пропонують і реалізують фінансові послуги як особливий товар на умовах провадження виключних і сегментованих видів діяльності»[7, с. 240]. Банківська статистика ЄЦБ використовує термін Monetary Financial Institute (MFI) — грошово-кредитна фінансова установа.

Фінансові послуги, як правило надають фінансові установи. Законодавче унормування терміна «фінансова установа» дає Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»: «Фінансова установа — юридична особа, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг, а також інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг, у випадках, прямо визначених законом, та внесена до відповідного реєстру в установленому законом порядку». Цей закон дає визначення терміна «кредитна установа» як фінансової установи, яка відповідно до закону має право за рахунок залучених коштів надавати фінансові кредити на власний ризик. Зауважимо, що в економічній літературі існують різні визначення дефініції «кредитна установа», причому в окремих джерелах вона взагалі відсутня. Неоднозначність у визначенні зазначеної дефініції пояснюється зокрема різними підходами до визначення дефініцій «фінансовий посередник» і «фінансова установа». Автори посібника «Введение в банковское дело» під кредитною установою розуміють «підприємство, котре здійснює банківські операції комерційним чином» [5, с. 612]. Ними дається перелік операцій, які (на їх думку) є банківськими і, якщо підприємство виконує хоча б одну із зазначених операцій на комерційних засадах, то воно є кредитною установою»[5, с. 8].

Підсумовуючи зазначимо, що основний акцент у наведених визначеннях робиться на кількість наданих послуг чи джерел, за рахунок яких надаються послуги. Доцільнішим видається акцентувати увагу на відносинах, які виникають у процесі купівлі-продажу грошей. Нині гроші, по суті, є борговими зобов'язаннями, вартість яких не базується на золоті або інших дорогоцінних металах, вони мають кредитний характер (боргові зобов'язання) і успішно виконують функції грошей. Мова йде про «майже гроші» (квазігроші) щодо високоліквідних активів, які хоч і не функціонують безпосередньо як засіб обігу, але можуть легко та без ризику фінансових втрат переводитись у готівкові або чекові рахунки. Наголосимо, що кредитні відносини у грошовій сфері виникають між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних грошових коштів і їх використання на умовах повернення і платності. Взаємозв'язок між грошима і кредитом дедалі посилюється в міру розвитку суспільного виробництва й ускладнення економічних відносин, появою на грошовому ринку нових суб'єктів і видів фінансових послуг. При цьому слід враховувати, що гроші обслуговують реалізацію усього ВВП (крім бартеру), розподіл і перерозподіл його вартості, а кредит обслуговує рух тільки частини ВВП у процесі відтворення. Кредитні відносини тісно пов'язані з фінансовими, доповнюють один одного, оскільки мають однакову економічну природу, виражаючи рух вартості ВВП. Так, емітовані державою цінні папери засвідчують відносини позики, де як боржники виступають держава, органи державної влади та управління. Таким чином, кредитна установа — це грошово-кредитний посередник, що забезпечує мобілізацію вільних грошових коштів і спрямування їх до суб'єктів грошового ринку, а також надає інші послуги, внаслідок чого виникають грошово-кредитні відносини між надавачами та споживачами таких послуг.

Кредитні установи можна класифікувати за різними ознаками. За місцем на грошовому ринку та участю у формуванні пропозиції грошей їх можна поділити на банки і небанківські фінансово-кредитні установи. Банки на грошовому ринку займають особливе місце, оскільки за своїм функціональним призначенням беруть участь у формуванні пропозиції грошей і можуть впливати на ринкову кон'юнктуру в цілому. Крім того, клієнти банку можуть вільно розпоряджатися вкладеними до нього коштами. Акумуляовані ж банком кошти від дрібних вкладників можуть бути ним перетворені у ресурси, що будуть інвестовані в реальні активи суб'єктів економіки. Більш того, банки здатні трансформувати ризик для власників

коштів, суттєво знижуючи його. Зазначимо, в окремих країнах під банком розуміють установу, яка займається залученням коштів і видачею кредитів. В інших — банк визначається ширше, охоплюючи роздрібні і комерційні банки, будівельні товариства, довірчі установи, пенсійні фонди, кредитні товариства та ін. Окрім банків, грошово-кредитним посередництвом в економіці займаються небанківські фінансово-кредитні установи, які подібно до банків, випускаючи власні зобов'язання, трансформують їх у вимоги до інших суб'єктів. При цьому діяльність небанківських установ є вузько спеціалізованою, не зачіпає процесу створення депозитів і не впливає на динаміку пропозиції грошей. До небанківських фінансово-кредитних установ відносяться кредитні спілки, страхові компанії, ломбарди, пенсійні фонди, лізингові та факторингові компанії, інститути спільного інвестування, компанії з управління активами, фінансові компанії, довірчі товариства та інші.

Слід враховувати, що розвиток фінансового посередництва відбувається таким чином, що кожний посередник, прагнучи розширити свою сферу діяльності, одночасно засвідчує присутність на ринках різних фінансових послуг, набуваючи статусу універсального посередника. Водночас, щоб мати доступ до нових джерел грошових ресурсів, будь-який посередник вимушений спеціалізуватися та удосконалювати свої пасивні та активні операції. Мова фактично йде про те, що універсалізація і спеціалізація діяльності взаємно поєднуються як у рамках одного посередника, так і на рівні ринку в цілому. Прагнення до універсальності зумовлюється глобалізаційними процесами в економіці, наростаючою конкуренцією між банківськими і небанківськими посередниками, появою нових фінансових посередників і новостворених об'єднань вже діючих посередників, у яких поєднуються бізнесові інтереси і можливості обслуговування клієнтів.

За характером залучення вільних грошових коштів кредитні установи можна поділити на депозитні та недепозитні. До перших можна віднести банки, кредитні спілки тощо. До недепозитних відносяться страхові компанії, лізингові і факторингові компанії тощо.

Виходячи із способу оформлення залучення коштів кредитні установи поділяються на договірні та інвестиційні установи. Договірні залучають тимчасово вільні кошти на підставі відповідного договору з кредитором (наприклад, договору рахунку чи договору вкладу). Інвестиційні кредитні установи залучають кошти через продаж кредиторам (інвесторам) своїх цінних паперів (наприклад, акцій, облигацій, інвестиційних сертифікатів).

З погляду характеристики посередницьких послуг, які надають кредитні установи, розрізняють такі їх види: банки; кредитні спілки (товариства); страхові компанії; інститути спільного інвестування; довірчі товариства; ломбарди; пенсійні фонди; лізингові, факторингові та фінансові компанії; компанії з управління активами тощо.

Висновки з проведеного дослідження. Насамкінець зазначимо, що визначення сутності поняття «кредитна установа» є справою важливою і актуальною, як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Відтак проблема розкриття сутності поняття «кредитна установа» вимагає подальших досліджень.

Література

1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV. — <http://zaron1.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III. — <http://zaron1.rada.gov.ua>.
3. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-III. — <http://zaron1.rada.gov.ua>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559.
5. Введение в банковское дело: учебное пособие / Общая ред. Г. Асхауэра. — М.: Научная книга, 1996. — 630 с.

6. Колб Роберт В., Родригес Рикардо Дж. Финансовые институты и рынки: Учебник / Пер. 2-го амер.издания. — М.: Дело и Сервис, 2003. — 668 с.
7. Корнєєв В. В. Кредитні та інвестиційні потоки капіталу на фінансових ринках. — К.: НДФІ, 2003. — 376 с.
8. Шарп У. Ф., Александер Г. Дж., Бейли В. Дж. Инвестиции. — М.: Инфра — М., 1997. — 1025 с.

Стаття надійшла до редакції 15 квітня 2013 р.

УДК 338.3

Берідзе Т. М., к.т.н., доц.
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ Криворізького національного університету

ЕКОНОМІЧНА ІНФОРМАЦІЯ В СТРУКТУРІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У статті досліджено рух економічної інформації на підприємстві. Застосування моделі руху економічної інформації дає можливість виявити дублювання операцій у деяких підрозділах підприємства, що значно збільшує час і ресурси, витрачені на прийняття ефективних управлінських рішень.

В статье исследуются вопросы движения экономической информации на предприятии. Использование модели движения экономической информации позволяет выявить дублирование операций в некоторых подразделениях предприятия, что значительно увеличивает время и ресурсы затрачиваемые на принятие управленческих решений.

The paper will explore the movement of economic information in the enterprise. Using the motion model of economic information identifies duplicate operations in some parts of the company, which significantly increases the time and resources spent on management decisions.

Ключові слова: економічна інформація, модель руху економічної інформації, управлінські рішення, структура інформації, інформаційний процес.

Ключевые слова: экономическая информация, модель движения экономической информации, управленческие решения, структура информации, информационный процесс.

Key words: economic information flow model of economic information management solutions, the structure of information, the information process.

Постановка проблеми. В умовах ринкової системи господарювання підприємство є відокремленим виробничо-господарським суб'єктом, що використовують наявні в його розпорядженні засоби виробництва для випуску користується попитом продукції і послуг. Підприємство є самостійним товаровиробником. Воно самостійно здійснює свою виробничо-господарську та фінансову діяльність, є власником своєї продукції, розпоряджається одержуваної чистим прибутком (після сплати встановлених податків та обов'язкових платежів), несе фінансову відповідальність за всіма своїми зобов'язаннями.

У даний час на багатьох підприємствах існує, поряд з іншими, загальна проблема — проблема управління інформацією. Керівництву підприємства доводиться оперувати величезною кількістю інформації і приймати своєчасні та важливі рішення. Від ступеня інформованості керівника, від швидкості надходження актуальної інформації, від ступеня доступу до «якісної» інформації залежить своєчасне прийняття ефективних управлінських рішень. Так, наприклад, на основі економічних даних про постачання матеріальних запасів, для забезпечення безперебійного їх відпуску у виробництво, можна обґрунтувати необхідність залучення кредитних ресурсів і прийняти відповідне